

Felállványozott konzervdoboz

Háy János versei elé

Háy Jánosnak a leggyakrabban a legjobb és a legizgalmasabban szerkesztett *Harmadkorban*, később és ritkábban a budapesti (*Kortárs*) és vidéki (*régi Tiszatáj*) lapokban jelentek meg versei. A *Harmadkort* említeni azért fontos és szükséges itt, mert – hosszú idő után – most jelentkezett újra egy írói évfolyam, amelyik amikor dönt kéziratá sorsáról, nem engedi, hogy a dicsőség szempontjai vagy az anyagiak befolyásolják. A *Harmadkor* például nem fizet a publikációkért. A számok elsősorban „megcélzott” olvasókhöz juthatnak el. A *Harmadkort* nem árusítják hivatalok által rangosított folyóiratok mellett; postán érkezik, ha érkezik, Szegedről. Aki küldi: gesztust gyakorol, ahogy az is, aki ír bele. Elsősorban gesztust.

Háy János kellemesen naiv és szellemesen infantilis. Tudja, hogy naiv és tudja, hogy infantilis, vagy legalábbis az kell, hogy maradjon, mert a szerep, amit elvárnak tőle – amit itt elvárnak a költőtől – csak ezen a módon tagadható meg. Egyszer és majd, amikor eljön az ideje. Költő ezen a tájon, ez alatt a félrevert harang alatt csak azokkal az eszközökkel dolgozhat, amelyeket az irodalmi konvenció egykor, valamikor már el- és befogadott.

Így hát Háy „csak azt” tanulta meg a szakmából, ami elégséges a romboláshoz, a zavarkeltéshez, azt, ami kellemes zürzavarhoz vezet. Ez a végcél. Az egyetlen üdvös – az ő esetében. Belülről rombol kifelé haladva, úgy hogy a leomló hulladékból és a magával hurcolt friss anyagból – önmagát gondosan fölépíti.

Eszközeivel nem élhet a hagyományos módokon, hiszen egyelőre kihasználja és nem megteremti a *dolgokat*. Úgy, ahogy egy valamirevaló, pályája elején levő költőhöz illik. Olyan ez, mint amikor az ember azért bont fel egy konzervet, mert tudja: semmi köze hozzá, de annak a konzervnek a tartalma csak akkor romolhat meg, poshad el, rohad meg, büzlik sűrű gázok közepette el, ha levegő éri. Háy *egyike* azoknak, akik levegőt, oxigént eresztenek irodalmi konzervünkbe. (De miért nem pumpálják már azt a levegőt?!)

Háy János verseit olvasva, szellemes képverseit böngészve, rajzolatait tapogatva, és a *hagyományos szomorú manók* történeteit követve érezzük, hogy amit mi, többiek művelünk, amit mi többiek olvasunk, amivel mi többiek a könyvekben, a folyóirtokban nap mint nap találkozunk – áporodott és tovább áporodik. Talán nem rossz és nem korszerűtlen; ugyanaz a kor rendel meg tehetséges emberek tollából, és sokan megveszik – mégis áporodott, mégis büzlik, ha oxigénnel, ha az életelemmel érintkezik.

Háy János egyike korosztálya legjobbainak, és egyben egyike azoknak, akik a legfrissebbek közülünk. Egyike azoknak akik képesek a jövő konzervdobozába a maguk megkerülhetetlenségét beleereszteni. (!)

Háy verseit olvasván nem éri az ember, amit olyan gyakran érezhetett: fészkelik magukat az úgynevezett fiatalok; hol itt, hol ott, hol ennek, hol annak az elvárásnak akarnak megfelelni. Hol ennek is meg annak is – egy

időben. Háy önmaga előtt akar megfelelni. Ehhez van szüksége a tiszta, friss levegőre is. Konokul, tisztességesen – és persze: akaratosan is építi állványait a konzervdoboz körül. Olykor esetlenül is, de legjobb írásai nagyon komolyan veendő kordokumentumok is. Háy János, tiszta lélekkel, patetikus felhanggal mondanám: áldozatkészen hozza korosztálya szomorú diagnózisát. Erőltetett menet az állványokon. Amit nem kaptak meg – az az övék.

KÓRÖSSI P. JÓZSEF

HAY JÁNOS

Hosszú macisajtvers

Játék a lélekkel

B nagymama kezével H
O kezdődött minden Ū
D – megértettem – T
H rohanni a hűtőhöz Ő
I kinyitni belekukkantani S
F és bent valóban Z
A ott didergett E
N a három macisajt K
I mind a három kicsi R
N középső É
CS és nagy is NY
A ezüst bundájuk alatt N
I vacognak I
É milyen szomorú látvány N
L három didergő macisajt CS
E – miért nincsenek jegesmacisajtok – A
K gondoltam magamban cinikusan H
N hiszen nekik birodalom Á
E lenne egy hűtő R
M most már mindegy O
T megsimogatom M
Ū melengetem M
K a létezőket A
O lassan érzem C
R átizzik az I
H ezüstbunda S
A három kis bundás tűz A
S lesz kezemben J
E – mi lehet a bunda alatt – T

M – mi lehet a bunda alatt – N
 M a három macisajt lelkeE
 I talán a három macisajt lelkeM
 S hallgatnak nem beszélT
 I a három izzó macisajtÜ
 N –akkor táncoljunk–K
 C körtáncot a kedvemértÖ
 S körbe-körbe a kedvemértR
 H –insein–H
 O súgta az egyikA
 N biztosan a legkisebbS
 N kicsiközépsónagy macisajtE
 É – tegyél vissza minket a hűtőbe–M
 T – tegyél vissza minket a hűtőbe–M
 L drága nagymama! én akkor annyiraI
 E elszomorodtam hogy mind a hármatS
 N visszadobtam a hűtőbeI
 N rájuk csaptam az ajtótN
 E majd barna színű negyvenöt centisCS
 P játékmacimat is elástam a kertbenH
 O R Y G A N E N N E L T É N N O m
 MAMA
 c z c
 e k c
 a a a
 m m m
 a g g
 n a a
 ezekamamyganezekeamamyganagymamakezzenagymamakezc

archaikus versleletek

„Különbén csak torzult és suta kö
 .....”

(Rilke)

1. BABITS MIHÁLY VERSE A KÖLTŐ ELŐADÁSÁBAN

lopakodom
 az utcákon
 mint egy fridsider
 fagyott lábakkal
 fehér kabátom
 összetörök
 minden lépésnél

zsebemben ki-
 tört szemeim

jeges kincsek
zsebemben
mirelit áruk
menekülő kincsek

---

*a beszédbang (és vele együtt a költemény is) itt juldoklásba menekült. egy-egy szó, mint pl. de, idő, kioltvad, mincs, minden, bideg, meleg stb. még kivéhető; de ezek segítségével sem rekonstruálható a vers.

2. méhes marietta, az énekesnő babitsot hallgatva valamiféle verset írt, de nem sikerült, mert már a babits-vers közepét is csak félálomban hallotta. ezért döntött úgy, hogy a befejezés megírását újra megpróbálja félálomban. persze ez a félálom már egész-álom volt, mivel két fél az egy egész. plusz egy hülye esetből kifolyólag aznap este altató hatású gyógyszert vett be, aminck következtében a vártnál is korábban csapott át félálma egészálomba. tehát a fele vers nem is létezik, megíratlan maradt. sőt, arra is gyanakodhánk, hogy már az eleje is bizonytalanul született. íme a költemény:

fridsider éjszaka
rohanhatok haza
itt van a kétkezem
kitörve édesem
zsebemben mérgesen
duzzog a jégverem
szétesett kétkezem

elesek úgy vigyázz
megszúr egy jégvirág
fehér kabátomon
a gyilkos átoson
átkozott bűncset
mindennap elveszek
nem keres senki sem
elrejtett kincs leszek

---

a szerkesztő megjegyzése: credetileg mindkét költemény befejezetlen. az olvasó szeme azonban ezekben is, mint egy szobortorzóban, megtalálhatja az egységet és az arányt. ezért tartjuk fontosnak megjegyezni, hogy a jegyzetek, magyarázatok csak a filológus pontosságának és a versek hiányosságainak bizonyítékai.

